

• введення в зображення предметно-просторового середовища національно ідентифікованих об'єктів - природи (рослинного та тваринного світу), архітектури, товарів українського виробництва.

На нашу думку, ці ствердження мають стати вагомим орієнтиром при формуванні національної моделі українського графічного дизайну та підготовки майбутніх фахівців-дизайнерів нової формації, оскільки таке бачення, багато в чому співпадає з основними принципами концепції розвитку української дизайн-освіти, і задає вектор в бік етнічного національного характеру.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бондар О. «За» і «проти» європейського вектора розвитку дизайн-освіти в Україні // Вісник Львівської академії мистецтв.-Львів.-ЛАМ.-1999.-С.177-183.
2. Бойчук А. Дизайнерское образование: выбор приоритетов в условиях импорта материальной культуры // Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв.-Харків.-ХДАДМ.-2002.- №6.-С.3-7.
3. Глазычев В. О дизайне. Очерки по теории и практике дизайна на Западе. – М. – 1970.
4. Рунге В.Ф., Сеньковський В.В. Основы теории и методологии дизайна. - М.– 2000
5. Савенко І.В. Дизайн як сучасна галузь практичної діяльності людини // Трудова підготовка в закладах освіти. – К. – 2003. - №1. – С.37 – 39.
6. Татіївський П. Український дизайн: сьогодення і перспективи розвитку // Вісник Львівської академії мистецтв.-Львів.-ЛАМ.-1999.-С.182-190.

*Сергій Чорнусь
(Полтава, Україна)*

ЕСТЕТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИЗАЙН-ПРОЕКТУВАННЯ МЕБЛІВ НА ПРИКЛАДІ М.ТОНЕТА

Історія гнутих меблів тісно пов'язана з її родоначальником Міхаелем Тонетом /1796-1871/. Столярному ремеслу він навчився в багатій лісами долині річки Рейн де були гарні економічні передумови для цього ремесла.

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

Окрім того, в довколишньому містечку Новід знаходилася всесвітньо відома столярна майстерня Давида Ретгена /1743-1807/, успіх якого також міг послужити стимулом для вибору даного ремесла.

Вже в 23 роки /1819/ Міхаель обладнав свою власну меблеву майстерню в м. Бопарде на вулиці Штайнгассе 22.

Приблизно в 1830 році були проведені перші експерименти виробництва меблів для сидіння з шаруватої клеєної фанери. Міхаель Тонет використовував для гнуття листи фанери, які розрізав на смуги одного розміру паралельно напрямку волокна. Потім він варив їх в клею і складав зв'язками в шаблони для гнуття. Для того, щоб забезпечити, по можливості, більш швидке і економне виробництво, він сконструював шаблони для широких зв'язок смуг, які після гнуття розрізали в подовжньому напрямі, тим самим забезпечуючи процес одночасного гнуття декількох однакових сегментів. Це поклало початок серійному виробництву в обмежених масштабах. Проте подібна технологія дозволяла гнуття лише в одній площині. Це була дуже трудомістка робота, проте, за рахунок фанерування меблів, можна було приховати різні технології виробництва. Таким чином М. Тонету вдалося налагодити більш швидке, раціональне з погляду витрати матеріалу крісел і канапе.

В 1841 році Тонет разом з своєю сім'єю переїздить з м. Бопарде до м. Вени і розпочинає здобувати кошти для існування, беручи активну участь в устаткуванні палацу, що належить Алоїсу Йозефу 2. В цей же час Міхаель Тонет спроектував п'ять моделей стільця, виготовлених оптимальним способом склеювання окремих шарів, використовуючи не листи фанери, а дерев'яні лозини, з'єднані клеєм в пучки так майстерно що уявна монолітність матеріалу дозволяла досягати будь-які тривимірні закруглення.

В 1852 році отримавши повноправний дозвіл на "надання деревині будь-якої форми і будь-якого згину в різних напрямках шляхом розрізання і подальшого склеювання", М.Тонет перевів своє підприємство на своїх синів і

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

назвав фірму "Брати Тонет".

8 липня 1855 року Тоне нарешті отримав "просте промислове свідоцтво". З цієї миті його виробництво меблів з гнутої деревини стало незалежним від регламентації ремісничої гільдії столярів і патентно-правових обмежень. В цьому ж році в його майстерні була виготовлена перша австрійська стрічкова пилка. 50-е роки минулого сторіччя були періодом розквіту фірми, вона отримала багато і медалей, премій, нагород.

В 1859 році "Брати Тонет" віддали надрукувати першу рекламну інформацію; в ній були представлено 26 різних серійних моделей меблів з гнутої деревини. Разом з публікацією оголошень і участю у виставках, така інформація стала вирішальним інструментом маркетингу. В асортимент товарів фірми входили такі вироби, як різноманітні моделі стільців, крісел, канапе і столів. В наступний 1860 рік на фабриці був спроектований і виготовлений новий тип меблів, а саме перше крісло-гойдалка.

В 1861 році М.Тонет приїхав зі своїм сином Августом в Бистрицю, для того, щоб почати там будівництво своєї другої фабрики. Його фірма в 1865 році скуповувала лісові угіддя Гросс-Угруч в Угорщині і розпочала будівництво іншої фабрики з виробництва меблів з гнутої деревини. Попит на порівняно не дорогі, міцні і зручні меблі ріс з кожним днем. У зв'язку з цим в 1880 році в Ново-Радомську, була споруджена четверта фабрика, звідки поступали меблі із гнутої деревини на російський ринок.

В 1889 році в гессенському Франкенберзі була споруджена фабрика з філіалом в Аллендорфі, що дотепер функціонує як фабрична споруда.

Умови праці на всіх фабриках Тонета відповідали екологічним і соціально-політичним умовам 19 століття. Шляхом цілеспрямованого розподілу праці виробничий процес був підрозділений на декілька технологічних операцій. Чоловіки займалися підготовкою сировини, такими процесами, як розпилювання або гнуття, жінки і діти працювали в цеху

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

морення, плетельном цеху або в пакувальному цеху. Робочий день тривав 12-14 годин.

Зростаюча конкуренція змушувала будь-яку фірму шукати нові ринки збуту і замовників. Нові групи покупців необхідно було вербувати у відповідності до зростаючого асортименту виробів. На каталожному листку, виданому в 1873 році, в рік проведення Всесвітньої виставки у Відні, представлені стільці, крісла, різні столи, канапе, крісла-гойдалки, складні стільці і стільці-вертушки, табурети і різні дитячі меблі.

У 1870-ті роки проводилися експерименти по гнуттю деревини, і перш за все Августом Тонетом. На Всесвітній виставці в Парижі у 1867 році він представив демонстраційний стілець з двох гнутих дерев'яних лозин, а також продемонстрував машину для гнуття ободків сидіння. В 1877 році на фабриці Гросс-Угроч розпочав виготовляти перші сидіння з фанери, які, будучи альтернативним рішенням, до технології плетення з очерету, незабаром завоювали ринок. Його цікавило в першу чергу гнуття цільних листів фанери, а прототипи стільців, які він спроектував, передували моделям 20-х і 30-х років.

В 1880-ті роки фірма "Брати Тонет" розпочала публікацію рекламної інформації про свої вироби не на окремих листках, а в каталозі, де були представлено 339 різні моделі меблів з гнутої деревини. Сюди ж був включений ряд нових моделей: столики для квітів, ліжка і кушетки, дитячі колиски, умивальники, кушетки-гойдалки, вішалки, дзеркальні рами і дачні меблі. Іншим кроком на шляху "підкорення житлового простору меблями з гнутої деревини" було виробництво гарнітурів меблів для сидіння, які за кольором і декором могли бути інтегровані в розкішні внутрішні приміщення другої половини 19 століття. Іншою стратегією у відповідності до потреб того часу було перенесення історичного стилю в дизайн меблів з гнутої деревини. Так, у каталогах Тонета 1880-х років можна знайти моделі з готичними

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

формами і деталями з епохи ренесансу. Список запропонованих виробів все розростався, паралельно з розширенням асортименту виробів збільшилася також і кількість їх виготовлення на фабриках. Завдяки цьому, в 1900 році в світі вже було 50 фірм-виготовлювачів меблів з гнутої деревини, які в сумі виготовляли щодня понад один мільйон виробів.

Коли в кінці 19 і початку 20 століть була організована Всесвітня виставка в Парижі, запропонований асортимент виробів, відобразив 50-літній розвиток стільця. Тут можна було знайти цілі комплекти для облаштування приміщень, і не тільки з гнутої деревини, але й звичайні столярні роботи і навіть імітацію бамбуком. В 1905 році вперше у фірмі "Брати Тонет" з'явилися імена архітекторів: Марсель Каммерер, Леопольд Бауер і Отто Пручер, які були відомими вже у той час.

В 20-ті роки архітектор Ле Корбюзьє розпочав вести розмову про меблі з гнутої деревини, звернувши тим самим до неї увагу споживачів і дизайнерів. Він використовував її у дусі Баухауза як індустріальний продукт і типові меблі для устаткування своїх будівельних споруд. За принципом Тонета гнутої деревини, був проведений досвід виготовлення меблів із сталевих трубок. В 1929 році фірмою було вирішено вийти на поки що не знайомий, але перспективний ринок меблів зі сталевих трубок. До цього часу фірма меблів із сталевих трубок СТАНДАРД Антона Лоренца /1891-1961/ разом з іншими фірмами увійшла до концерну Тонета. Незабаром з'явився каталог меблів із сталевих трубок. А Марсель Брайер з 1925 року займався в Баухаузі технічними проблемами і питаннями форми у виробництві меблів із сталевих трубок.

Сьогодні, вивчаючи діяльність фірми Тонет-Мундус-меблі із сталевих трубок 30-х років, можна зустріти багато відомих імен які вже приблизно в 1928 - 1929 рр. розпочали проектувати меблі із сталевих трубок за технологією, яка була впроваджена у виробництво на фірмі "Брати Тонет". А в

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та
культурологічної освіти»*

1931 році до проектів меблів із сталевих трубок звернувся і Людвіг Міс ван дер Роє. А вже другий опублікований в 1932 році каталог містить проекти Марселя Брейера, Людвіга Міс ван дер Роє та Лілли Рейх, Ле Корбюзьє, П'єра Жаннерета, Шарлоти Періан, а також Андре Лукарта, Бруно Вейля і багатьох інших.

ЛІТЕРАТУРА

1. Безмоздин Л.Н. В мире дизайна // Ташкентский политехнический институт. – Ташкент, 1990. – С. 134-140.
2. Глазычев В. О дизайне. Очерки по теории и практике дизайна на Западе. – М. – 1970. – 234 с.
3. Дижур А.Л. Дизайн в капиталистических странах. – М., 1968. – 148 с.
4. Рунге В.Ф., Сеньковський В.В. Основы теории и методологии дизайна. – М. – 2000. – 304 с.
5. Савенко І.В. Дизайн як сучасна галузь практичної діяльності людини // Трудова підготовка в закладах освіти. – К. – 2003. – №1. – С. 37 – 39.

*Катерина Щурова
(Полтава, Україна)*

ІСТОРІЯ ЗАРОДЖЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВОГО ДИЗАЙНУ

Виникнення необхідності зробити предметне середовище, що оточує нас, красивим, наділити кожний виріб властивостями, що роблять його зручним у процесі споживання і виробництва, наблизити до природи та зробити її частиною – все це покликала до життя новий вид професійної діяльності, яка називається „дизайном”.

Термін «дизайн» має багато визначень. В одному випадку „дизайн” означає власне діяльність художника в промисловості, в іншому – продукти цієї діяльності, а інколи – галузь організації діяльності.

При великій кількості визначень «дизайну» найбільш чітким є визначення прийняте в 1964 році міжнародним семінаром з дизайнерської

*Матеріали Всеукраїнської студентської конференції
«Перспективи модернізації підготовки майбутніх фахівців технологічної, професійної та культурологічної освіти»*